

Eğitim, Meslek, Hayat,

Mesleki eğitimde neredeyiz?

Bundan 20-30 yıl önce bir pastanede usta olmak, bir pastanın üretimi için gerekli olan, pandispanya, meyve sosları, reçeller, jöleler, pasta kreması gibi karmaşık birçok tarifi ayrı ayrı pişirilmesini gerektirmekteydi. Bununla da kalmayıp bir heykeltıraş ya da ressam hassasiyetinde pişirilen tüm lezzetlerin bir araya getirilmesi de pasta ustalığının en önemli gereğiydi. Bu usta sanatkârların elleriyle, ortaya çıkan eserler de tatlı hatıralara dönüşen lezzet dolu sanat eserleri idi adeta.

Bugünün hızlı üretim ve “tüketim” biçiminde ise birçok pastanede neredeyse bütün girdiler endüstriyel ön karışımlar olarak hazır vaziyette tedarik edilebiliyor artık. Ustalara düşen de pastayı bu karışımlardan yap-boz misali bir araya getirerek birçok pastanede bulunabilecek özgün olamayan haline kavuşturmak oluyor. Ustalar bu durumdan çok da memnun sayılmazlar, fakat süreçlerin ön hazırlık kısımlarının düne kadar çiraklar ve kalfalar tarafından yapıldığı meslekte bugün çirak bulmak neredeyse mümkün değil. Meslekte çirak kalmayınca da pasta hazırlama sürecindeki birçok süreç bir şekilde kolaylaştırılarak endüstriyel hale getirilmeye başlandı. Bu şekli ile hem iş süreçleri kısaltıldı hem de ürünler standart hale geldi, fakat üretilen pastalar özgün olmaktan çıkıp fabrikasyon ürünler haline geldi.

Ustayı ustalığa hazırlayan ve mesleğin inceliklerini öğreten; o işe dair tüm süreçleri işin başından itibaren ve sıklıkla yapmaktır. Öğrenilen her aşama ya da bağımsız bölümden sonra da bir sonraki aşamaya geçilir. Bu şekilde işin tamamına tekabül eden incelikler öğrenilmiş ve ustalığa teknik manada hazır hale gelmiş olur. Bu eğitim şekli ile de meslek, nesilden nesile aktarılarak yaşam imkânı bulmaktadır.

Bu yöntem ya yukarıdaki örnekteki gibi geleneksel usullerle ya da modern eğitim araçları ile uygulamaya konulur.

Eğitim Nedir?

Türk Dil Kurumu Türkçe sözlükte eğitim için iki tanım yer almaktadır ve bu tanımlar birbirini tamamlayıcı niteliktedir. **“Eğitim (is) : 1. Belli bir bilim dalı veya sanat kolunda yetiştirme, geliştirme ve eğitme işi. 2. Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme, terbiye.”** Yani eğitimin insanı belli bir sanat kolunda yetiştirme ve geliştirme amacı vardır ve bu amaç da esasen çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli olan bilgi, beceri ve anlayışı elde etmelerine dönüktür. Bu hali ile eğitim; insanın doğuştan sahip olduğu bir takım yeteneklerin çağa ve toplumun ihtiyaçlarına uygun şekilde beceriye dönüştürülmesi işi iken, bir yandan da eğitim alanların kişiliklerini geliştirmelerini ve terbiye kazanmalarını sağlamaktadır.

İnsanın dünyadaki ihtiyaçlarını beslenmek, örtünmek ve barınmak olarak 3 sınıfa ayıran Gazali bu temel ihtiyaçların karşılanmasına dönük bir takım zorunlu sanatlara ihtiyaç olduğunu ifade etmektedir. Bu zorunlu sanatları ziraat, dokumacılık ve yapıcılık olarak tasnif etmekte ve diğer bütün sanatların da bu sanatların dalları olduğunu tespitlerine eklemektedir.¹ Gazali'nin bu tespitlerinden hareketle eğitim; insanın, sahip olduğu yetenekler ile toplumun bu dünyadaki ihtiyaçlarını karşılamaya dönük olarak yetiştirilmesidir diyebiliriz. Bu şekilde toplumda yer alan her insan sahip olduğu yetenekleri eğitim yolu ile beceriye dönüştürür ve sanat yani meslek sahibi olur. Topluma hizmet eder, toplumun ihtiyaçlarını karşılar.

Fakat bunu yaparken de varoluş sebebini unutmaz insan. Neden dünyada olduğunu daima hatırlar. Zira söz vermiştir. Dağların almadığı vazifeye, “dünyayı tasarruf vazifesine” tekabül eden halifelik vazifesine tayin edilmiştir.² Bu vazifeyi yerine getirebilmesi için Allah her insanı birbirinden farklı yaratmıştır. Yani farklı yeteneklerle donatmıştır.³ Bu yeteneklerin beceriye dönüştürülerek dünyayı tasarrufta kullanılması da insanın dünyadaki vazifesi yani sanatı ve mesleği olmaktadır. Bu durumda meslek kutsaldır. İşte eğitim de bu kutsal vazifenin insana sistematik bir şekilde başta aile olmak üzere tüm toplum tarafından kazandırılması işidir.

Eğitim insanın sanat sahibi olmasıdır, meslek sahibi olmasıdır ve tüm bunları kuşatacak bir ahlak sahibi olmasıdır. Eğitim ezberlemek, kopyalamak, bağlantısız şekilde depolamak değildir. Nasıl ki bilim eklektik bir şekilde tüm tarih boyunca bir medeniyetin bir sonraki medeniyete aktarması suretiyle gelişmiş ve bugünkü halini almışsa,⁴ insan da daha doğduğu andan itibaren sistematik bir şekilde öğrenmek

¹ İmam Gazali, Kimyayı Saadet, Yeni Şafak Yayınları, I. Cilt, İstanbul, Ağustos 2004, s. 82-83

Gazali eserinde, insanın dünyada üç şeye ihtiyacı olduğunu, bunların yemek, elbise ve mesken olduğunu ifade etmektedir. Buna bağlı olarak da insanların zaruri iş ve sanatlarının üç olduğunu bunların da ziraat, dokumacılık ve yapıcılık olduğunu belirtmekte ve diğer bütün sanatların da bu sanatların dalları olduğunu söylemektedir.

² Kuran-ı Kerim Portalı, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı, Tefsir, <http://mushaf.diyaret.gov.tr/#>, 26/01/2014
Bakara suresinin 30-35 ayetlerinin tefsirinde insanın dünyayı tasarruf vazifesine işaret edilmiştir.

³ Emily S. FINN, <http://earthsky.org/human-world/brain-activity-pattern-as-unique-as-fingerprint>, 26/01/2016

⁴ Sefer TURAN, Fuat SEZGİN: Bilim Tarihi Sohbetleri, Timaş Yayınları, İstanbul, 2014, s. 41.

suretiyle ve öğrendiği her şeyi birbirine eklemek suretiyle terbiye olmakta ve tekâmül etmektedir. Bu tekâmülün iki boyutu vardır bunun birinci boyutu insanın başta aile olmak üzere, tüm öğretmen ve rol modellerin yardımı ile yeteneklerini keşfetmesi diğer taraftan da insanı insan yapan faziletlerin ve onu insanlığından uzaklaştıracak bedbahtlıkların farkına varmasını sağlayarak faziletlerin lehine bedbahtlıklarla ila nihai mücadelenin gösterilmesi ve buna dönük terbiye edilmesidir.

Tarihte mesleki eğitim örnekleri

Yüzyıllar boyu bu perspektifle birçok insan yetişmiş ve meslek sahibi olmuştur. Anadolu'da 11. Yüzyılda Kars'ta Hasan Harakan-i ile başlayan insan olma yolculuğu Ahi Evran ile mesleki teşkilatlanma alt yapıları ile yücelmiş ve eğitimin Anadolu ve hatta Avrupa'daki temelleri atılmıştır. Zira kökleri Fütüvvete⁵ dayalı olan ve Ahi Evran tarafından kurulan Ahilik teşkilatları ile Anadolu'da yamaklık, çıraklık, kalfalık ve ustalık süreçlerini içeren mesleki eğitim sistemi kurulmuştur. Bu sistemle amaç insana daha çok küçük yaşlardan itibaren yeteneklerine uygun bir meslek kazandırmak ve bütüncül bir ahlak anlayışı ile insanı yetiştirmek yatmaktadır. Bu çerçevede bu eğitim sisteminin bazı temel özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır.⁶

- *“İnsan bir bütün olarak ele alınmış, ona yalnız mesleki değil, ahlaki ve içtimai bilgiler de verilmiştir.*
- *İş başında yapılan eğitimin, iş dışında yapılan eğitim ile bütünleşmesi sağlanmıştır.*
- *Eğitim, belirli bir noktada tamamlanan değil, ömür boyu süren bir faaliyet olarak ele alınmıştır.*
- *Derslerin yetkili kişiler tarafından verilmesi esası benimsenmiştir.”*

Ahilik'te İnsan Eğitimi yamaklık, çıraklık, kalfalık ve ustalık olarak 4 farklı aşamada ele alınmıştır. Eğitim, meslekten hareketle esasen insanı eğitmek, insanın insan olmasına katkıda bulunmaktır.

Eğitim bütüncül olarak ele alınmıştır. Evde, okulda ve işyerinde verilen eğitim birbirinin tamamlayıcısı olarak görülmüştür. Biryandan bütüncül ahlak sahibi bir ustanın yanında meslek öğrenen yamak, çırak ya da kalfa (kısaca gençler) eğitim sonrasında da yine meslek sahibi ustalardan müteşekkil Ahi zaviyelerinde dini ve ahlaki eğitimler almaktaydılar.⁷ Alınan eğitim tamamen uygulamaya dönük bir eğitim niteliği taşımakta idi. Gençler yaşlarına ve gelişimlerine bağlı olarak eğitime tabi tutulmuşlardı. Ne mesleki eğitimde ne de ahlaki eğitimde zamanı gelmeden yeni bilgiler verilmemişti. Eğitime tabi tutulan gençler olgunlaştıkça ve yetenekleri gelişip beceriye dönüştükçe kendilerine verilen bilgiler artırılmaktaydı.⁸

⁵ Muallim CEVDET, İslam Fütüvveti ve Türk Ahiliği : İbn-i Batutaya Zeyl, İşaret Yayınları, İstanbul, 2008, s. 48. Muallim Cevdet, üstad Kuşeyri'den alıntısı ile fütüveti şöyle aktarıyor. *“Fütüvvetin aslı, kulun sürekli olarak başkalarının hizmetinde olmasıdır.”* Ve devamında *“Hazreti Muahmed S.A.V'den şu hadisi ekliyor; “Kul Müslüman kardeşinin ihtiyacını gidermeye devam ettikçe, Allah da onun ihtiyacını gidermekte devam eder.”*

⁶ Dr. Yusuf EKİNCİ, Ahilik ve Meslek Eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 862, Bilim Kültür ve Araştırma Eserleri Dizisi: 132, Araştırma – İnceleme: 1, İstanbul, 1990, s. 36.

⁷ Doç. Dr. Fatih KÖKSAL, Ahi EVRAN ve Ahilik, Kırşehir Valiliği Kültür Hizmeti Yayın No.5, Kırşehir, 2006, s. 85-86.

⁸ Galip DEMİR, Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve Ahilik, Ahi Kültürünü Araştırma ve Eğitim Vakfı Yayınları No:10, Sade Ofset Matbaası, İstanbul, 2000, s. 383.

Eğitim 7-10 yaş arasında meslek adayı olan çocuğun velisi tarafından bir ustanın yanına teslim edilmesi ile başlar. Eğitimi başlayan yamak ustalarca gözlemlenir ve mesleğe olan yeteneği anlaşılmaya çalışılır. Eğer yamağın mesleğe yatkınlığı yok ise bu ailesine söylenir ve başka bir meslek erbabı usta yanına verilir. Mesleğe uygun görülen yamak yaklaşık 2 yıl boyunca eğitime tabi tutulur ve mesleğin temel inceliklerini öğrenmeye başlar. Sırasıyla mesleki ve ahlaki yeterliliğe bağlı olarak yamak ustalığa kadar yetişir. Bu kısımda en önemli kaide gençlerin bu süreç içerişinde tanımlı bir takım ahlaki tutumları hayatlarına tatbik etmek suretiyle edinmeleridir. şöyle ki, yamaklık ve ıracılık döneminde toplam 124 usul ve erkn kaidesini öğrenemeyen ıracık bir sonraki aşamaya geçemezdi. Kalfalık döneminde ise bu usul ve erkn sayısı 740 adede çıkmaktadır. Kısaca usul ve erkn olarak tarif edilen önemli bir takım ahlaki kaidelerde tamam olmayan meslekte tamam sayılmıyordu.⁹

Bugün nasıl bir eğitim olabilir?

Bugün hala eğitim derken, konu insansa değişen çok fazla şey olmadığını söylemek mümkündür. İnsan dünden bugüne her zaman insan olarak bir yandan ruhi faziletleri tarafından yükselmekte, bir yandan da nefsi bedbahtlıkları ile mücadele etmekte ve aşağı çekilmektedir. Bir yandan da insan, dünyada vazifesini aramaya ve bulmaya çalışmaktadır.

Bu arama çalışması küçük yaşlarda başlamalıdır. Küçük yaşta keşfedilen yeteneklerin üzerinde durulmalı ve bu yeteneklerin hangileri beceriye dönüştürülebilir anlaşılmaya çalışmalıdır. Yeteneklerin keşfi, eğitimde farklılık oluşturacak bireysel yaratıcılığının (var olanı dönüştürme, ilgi kurarak çözüm üretme becerisi) st sınırlarına ulaşabilmesi için gereklidir. Zira bireysel yaratıcılık; insanın sürekli gözlem yapmaya çalışması ile Allah'ın yarattıklarını taklit etmesi ile geliştirebilir. Bu noktada yaratıcılık konusunda detaylı çalışmalar yapan bir psikiyatr ve nöro bilimci olan Nancy Andreasen'in "Yaratıcı Beyin ve Dehanın Nöro bilimi" kitabında bir takım önemli ipuçları verilmektedir.¹⁰

Andreasen kitabında, Avrupa'da bilim ve sanatın gelişimine katkıda bulunan Avrupalı bir takım bilim ve sanat insanların yaşamlarını yaratıcılık süreçleri bakımından incelemektedir. Çalışmada Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Wolfgang Amadeus Mozart, Peter İlyiç Cakovski gibi sanata yön veren insanların yaratıcı süreçleri ele alındığı gibi Henri Poincare, Friedrich Kekule, gibi islam bilim adamları sonrasında bilime yön veren insanların da yaratıcı süreçleri ele alınmıştır. Kitabı eğitime katkısı bakımından incelediğimiz zaman konu bilim ve sanat insanların aşağıdaki özellikleri ortaya çıkmaktadır.

1. Hemen hepsi çok küçük yaşlarda eğitimlerine bir ustanın yanında başlamışlar.
2. oka pratik uygulama ve denemeler yapmışlar.
3. Çok alışmışlar.
4. Hayatlarının her sürecinde meslekleri yer almış. Sürekli mesleklerini düşünmüşler ve adeta Mesleklerini var olma sebebi gibi görmüşler.
5. Farklı birçok alanda ustalaşmışlar yani polimat¹¹ olmuşlar.

⁹ A.g.e., s.380.

¹⁰ Dr. Nancy ANDREASEN, Yaratıcı Beyin Dehanın Nöro bilimi, Arkadaş Yayınları, 4. Baskı, Ankara, 2011.

¹¹ A.g.e,

Diğer taraftan Prof. Dr. Mehmet BAYRAKDAR'ın "İslam Bilim Adamları" çalışmasında bahsi geçen ve bugünkü bilimin bu denli gelişmesini tetikleyen, temel niteliğindeki çalışmaları yapan İslam bilim adamlarının yaşamlarını incelediğimizde ise aşağıdaki ortak özellikler göze çarpmaktadır.¹²

1. Hemen hepsi çocuk yaşta tahsile başlamışlar.
2. Kuran-ı iyi anlamışlar ve dini ilimleri öğrenmişler.
3. Birçok alanda uzmanlaşmışlar.
4. Eğitimleri için gerekli olan lisanları öğrenmişler.
5. Çalışmalarını deneylerle desteklemişler.
6. Farklı hocalardan ve bilim adamlarından beslenmişler.
7. Çok çalışmışlar.

Her iki kitapta bahsi geçen kişiliklerin yaratıcı ve başarılı meslek adamları olduğundan hareketle bugün bu kişiliklerin eğitim yöntemi bizim için Ahilik meslek eğitim modeli yanında iyi örnekler olabilmektedir. Bu çerçevede meslek eğitimi için aşağıdaki ihtiyaçların olduğunu ortaya koymak mümkündür.

1. Eğitim İki Yönü

- a. İnsana insan olduğunu ve insanlık için bir vazifesi olduğunu sürekli hatırlatmak eğitimin en önemli unsurlarından olmalıdır. İnsanın dünyadaki temel vazifesi hilafet vazifesidir. Bu vazife ile insan dünyayı Allah'ın emirleri doğrultusunda tasarruf etmeye talip olmuştur. Eğitimin her safhası bu vazifenin en doğru şekilde deruhte edilebilmesine uygun olarak tasarlanmalıdır.
- b. Eğitim tüm toplumun ortak vazifesi olduğu gibi insan da Allah'ın rızasını kazanmaya dönük olarak tüm topluma karşı vazifelidir. İnsan kişisel istek ve arzularına ulaşmayı hedefleyecek şekilde değil, Allah'ın rızasını kazanmayı hedefleyecek şekilde eğitilmelidir.
- c. Eğitim sadece teknik bir eğitim olamaz, ahlaki eğitim mesleki eğitimin en önemli parçasıdır. Unutulmamalıdır ki ahlaki eğitim teoriden çok eğitimi verenlerin pratikleri ile kazandırılabilir. Bu yönü ile eğitim tüm toplumun ortak vazifesidir.
- d. Eğitim küçük yaşta başlamalı ve insan hayata hazır hale getirilmelidir. Allah'ın insanı mükellef kıldığı yaşta hala çocuk gözüyle baktığımız evlatlarımızı iyi eğitebildiğimizi söylememiz zordur.
- e. Peygamber Efendimizin yaşamı tüm eğitimciler için örnek bir yaşam olmalıdır. Kendisi bizzat bilgiye ve bilim insanına kıymet vermiştir. İnsanları ömür boyu öğrenme ve öğretme şeklinde eğitime ve bilgi edinmeye teşvik etmiştir. Bunun yanında güzel ahlak sahibi olmak için, sevmeyi, sevmeyi, adaleti yaygınlaştırmayı, her durumda mütevazı olmayı, karşılıksız fedakarlığı, nefsi arındırmayı kendi yaşamında net bir şekilde görebiliyoruz.¹³

Polimath kelimesi latince kökenli olup, birden fazla alanda uzmanlaşmış kişilere verilen isim olup Andreasen'in çalışmasında bu kavrama rastlamaktayız.

¹² Prof. Dr. Mehmet BAYRAKDAR, İslam Bilim Adamları, İnkılab Yayınları, Araştırma Dizisi:62, İstanbul, Şubat 2012.

¹³ Dr. Faruk KANGER, Peygamber Ahlakını Referans Alan Karakter Eğitimi, Kampanya Kitapları, İstanbul, 2012, s. 34-35.

2. **Yeteneklerin Keşfi**

- a. Eğitimde yeteneklerin keşfi en önemli keşiflerdendir. Eğitime paydaş olan tüm sorumlular eğitime tabi tutulan kişiyle ilgili olarak, gerek gözlemsel, gerekse metodolojik keşiflerini birbirleri ile paylaşmalı ve bu bilgiler sistemli bir şekilde depolanmalıdır.
- b. Yeteneklere bağlı olarak eğitim çok yönlü olmalıdır. Bir yandan temel eğitimler verilirken, bir yandan yeteneklere bağlı teknik eğitimler, diğer taraftan da müzik, resim gibi güzel sanatlarda eğitim devam etmelidir.
- c. Eğitim uygulamalı olmalıdır. Ancak uygulama yapıldığında tüm duyular ile öğrenme gerçekleşebilir. Mümkünse çocuğun yeteneklerine bağlı olarak küçük yaşlarda bir takım meslekleri tecrübe edineceği yaz çıraklıkları imkanları sağlanmalıdır. Bu tip tecrübeler eğitime gerçek manada katkı sağlamaktadır. En nihayetinde hayat sahada cereyan etmektedir.
- d. Yaratıcılığın temelinde önce Allah'ın yarattıklarını gözlemlemek ve onları taklit etmek olduğuna göre. Çokça gözlem yapılabilecek okul dışı eğitim çalışmaları eğitimin en önemli unsurlarındandır. Bu tip gözlemler her meslek için çok gerekli olan estetik duygusunu da insana kazandırır. Allah her şeyi güzel yaratmıştır insandan da bu beklenmektedir.
- e. Yeteneklerin keşfedildiği her alanda küçük yaşlardan itibaren eğitim almak asıl mesleğin icrasında çok ciddi faydalar sağlayacaktır. Yetenekler Allah'ın insanlara verdiği dünyayı tasarruf araçlarıdır bunların şükürü ancak Allah rızasında kullanılmaları ile eda edilebilir aksi durum bir şükürsüzlük olmaz mı?
- f. Küçük yaşlardan itibaren soru sorma ve eleştirel bakış tarzını kazandırmak eğitimin önemli hedeflerinden olmalıdır.

3. **Lisan ve Teknoloji Eğitiminin Önemi**

- a. Eğitimde lisan önemli bir araçtır. Küçük yaşlardan itibaren etkili ve uygulamalı lisan eğitimi, eğitimin bütünü için çok önemlidir. Zira İslam bilim adamlarının yaşamlarını mercek altına aldığımızda birden fazla lisanı öğrendiklerini görüyoruz. Öyle ki Farabi 47 yaşında Hindistan'a giderek Sanskritçe Hint bilim eserlerini anlamak üzere Sanskritçe öğrenmektedir. Aynı durum bugün hala hayatta olan ve bilim tarihi konularında bir otorite kabul edilen Prof. Dr. Fuat SEZGİN için de geçerlidir. Fuat Sezgin 27 lisan bilmektedir.
- b. Özellikle iletişim teknolojileri başta olmak üzere teknoloji; eğitimde bir araç olduğu takdirde eğitime ciddi katkısının olduğu bilinmektedir. Ancak bilgisayar, akıllı telefon, tabletler ve televizyon umumiyetle bu amacın dışında kullanıldığından insanın birçok yeteneği tehdit altında olabilir. Bu araçları tehdit olmanın ötesinde eğitime hizmet eden araçlar olarak kullanacak bilinci kazanmak ve kazandırmak çok önemlidir.
- c. Bugünkü yaşamda birçok meslek yazılımlar ve kodlarla şekil değiştirmekte olduğundan, eğitim yaşamı boyunca mesleğe bağlı

olarak ihtiyaçlar ölçüsünde kod yazmayı öğrenmek zaruret haline gelmektedir.

4. Mesleğe Hazırlık ve Meslek Seçimi

- a. Meslek seçimi yetenekler ve buna bağlı bilgi ve beceri dikkate alınarak yapılmalıdır. Önceden yapılacak ıracılık alışmaları buna çok destek sağlayacaktır. Eğitimde ki en önemli amaç meslek sahibi olmaktır. Yani hayatta yer almaktır. Bundan dolayı genel eğilimin olduğu ya da getirisi çok meslekler peşinde koşmak yanlış meslek tercihine ve ömür boyu mutsuzluğa neden olabilir. Ebeveynler bu konuda çocuklarına yardımcı olmalı ve kendilerinin çocuklarına biçtikleri meslekten çok, çocuklarının donanımlarına en uygun mesleği tercih etmesine yönlendirmelidirler.
- b. Meslek sahibi olmak üniversite mezunu olmak değildir. Hayattaki vazife doğrultusunda eğitimli olmak demektir. Bundan dolayı olabildiğince erken meslek sahibi olmak uzun süreli eğitimlerden sonra mesleksiz kalmaktan çok daha iyi ve faydalıdır. Kısaca meslek lisesi ya da meslek yüksekokulu okuyarak hayatı boyunca mesleğine sayęı duyan nesiller yetiştirmek de mümkündür.
- c. Meslek seçiminde mesleklerin iyisi ve kötüsü yoktur ve olmamalıdır da. Yeteneklere uygun olanı ve olmayanı olmalıdır. Helal dairesinde, bu dünyada nerede vazifeli olduğumuzu bulabilmek en iyi mesleği tercih etmek demektir. Dolayısıyla alınacak eğitim de bu erevrede olmalıdır.

5. Meslek Hayatında eğitim

- a. Eğitim ğrenilenin öğretilmesi ile pekişir. Bildiğini öğretmek de her insanın insanlığa karşı vazifesidir.
- b. Mesleğin geliştirilmesi için gerekli her türlü bilgi ve tekniğin geliştirilmesi her meslek insanının mesleğini dünden bugüne getirenlere olan borcu, kendisinden sonrakilere karşı mükellefiyetidir.
- c. Meslek hayatında ilerledikçe insanın önündeki konfor alanları genişleyebilmektedir. Bu konfor alanlarının genişlemesi insanı temel ihtiyaçlarının ötesindeki arzulara da mahkum bırakabilmekte ve bir müddet sonra fedakarlık eşikleri çok yukarıya taşınabilmektedir. Bu da mesleki anlayışı vazifeden, kariyere dönüştürerek insani tekamülün önüne geçmektedir. İnsanın ihtiyaçları bellidir, ihtiyaçların ötesindeki konfor alanları mesleğin asıl amacını unutturabilir. Yaşamın, her durumda buna göre tanzimi meslek hayatındaki önemli eğitim konularından biridir.
- d. Meslek insanı usta olarak her zaman mesuliyet sahibi olmalı, kendisine dışarıdan bakabilmeli ve kendini eleştirerek eksikliklerinin farkına varmalı, eksikliklerini gidermelidir.
- e. Ne olursa olsun, meslek insanının kendisine ayna tutan bir yol kardeşi ve bir ustası olmalıdır ki, insan olduğunu kendisine sürekli hatırlatabilsinler.

- f. Eğitim yaşamın sadece bir bölümünü kapsamamalıdır. Tüm fertler için eğitim yaşam boyu olmalıdır.

Eğitim, toplum yaşayışında yani “Hayat” ta yer bulmak olduğuna göre Hacı Yusuf-i Hemedan-i Hazretlerinin çok meşhur Rutbetü’l Hayat risalesesini hatırlamadan bu faslı kapatmak eksiklik olacaktır. Zira hazretin ifadesiyle, “**canlı**” avunup teselli bulan kişi, “**Hayat**” da avunmak ve teselli olmaktır.” O halde insan avunup teselli bulma alanında yer almak için hazırlanmaktadır. Bu öyle bir alandır ki, yine hazretin ifadesiyle “**insan onun varlığı ile huzur bulur, rahatlar ve sakinleşir. Onu kaybettiği zaman muzdarip ve huzursuz olur.**”¹⁴ O halde eğitim insanın teselligahını doğru seçebilmesi için bitmek bilmeyen bir süreçtir. Ancak vazifeye uygun eğitim insanın bu dünyada huzur bulmasını, rahatlamasını ve sakinleşmesini sağlayabilir.

İbrahim Hakkı YAZICI

Hamilik Okulu Vakfı

Üsküdar 2016

---

¹⁴ Hacı Yusuf-i Hemedani, Hayat Nedir, İnsan Yayınları, İstanbul, 2002, s. 53.

KAYNAKÇA

- ANDREASEN, Nancy; Yararıcı Beyin Dehanın Nörobilimi, Arkadaş Yayınları, 4. Baskı, Ankara, 2011.
- BAYRAKDAR, Mehmet; İslam Bilim Adamları, İnkılab Yayınları, Araştırma Dizisi:62, İstanbul, Şubat 2012.
- CEVDET, Muallim; İslam Fütüvveti ve Türk Ahiliği: İbn-i Batutaya Zeyl, İşaret Yayınları, İstanbul, 2008.
- DEMİR, Galip; Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve Ahilik, Ahi Kültürünü Araştırma ve Eğitim Vakfı Yayınları No:10, Sade Ofset Matbaası, İstanbul, 2000, s. 383.
- EKİNCİ, Yusuf; Ahilik ve Meslek Eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 862, Bilim Kültür ve Araştırma Eserleri Dizisi: 132, Araştırma – İnceleme: 1, İstanbul, 1990.
- FINN, Emily S.; <http://earthsky.org/human-world/brain-activity-pattern-as-unique-as-fingerprint>, 26/01/2016
- GAZALİ, Ebu Hamid Muhammed; Kimyayı Saadet, Yeni Şafak Yayınları, I. Cilt, İstanbul, Ağustos 2004.
- HEMEDANİ, Hacı Yusuf-i; Hayat Nedir, İnsan Yayınları, İstanbul, 2002, s. 53.
- KANGER, Faruk; Peygamber Ahlakını Referans Alan Karakter Eğitimi, Kampanya Kitapları, İstanbul, 2012
- KÖKSAL, Fatih; Ahi EVRAN ve Ahilik, Kırşehir Valiliği Kültür Hizmeti Yayın No.5, Kırşehir, 2006, s. 85-86.
- Kuran-ı Kerim, Kuran-ı Kerim Portalı, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı, Tefsir, <http://mushaf.diyaret.gov.tr/#>, 26/01/2014
- TURAN, Sefer; Fuat SEZGİN: Bilim Tarihi Sohbetleri, Timaş Yayınları, İstanbul, 2014.